NOILE MONEDE ȘI MEDALII AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

de Horia Ozarchievici
Ștefan Ursachi

Emiterea unor monede și medalii prilejuite de marcarea anumitor evenimente deosebite, sau dedicate unor mari personalități, a cunoscut în ultimul timp o dezvoltare spectaculoasă datorită cererilor crescânde ale pieței numismatice internaționale[1].

România are o bogată tradiție în emiterea de monede și medalii în special din metale prețioase, acestora începând să se realizeze constant după untrea Principatelor Române. Încercări de acest fel au existat și în perioada anterioară, un exemplu reprezentându-l Mihai Viteazul, care a emis piese comemorative de 10 ducați[2]. Monedele din metale prețioase, bătute după unirea Principatelor Române și până în anul 1995, totalizează 22 de emisiuni monetare din aur și 60 din argint[3], de diferite valori nominale, incluzând 14,3 tone aur fin și 1344,4 tone argint fin.

Ultimele emisiuni de monede jubiliare din aur și argint s-au realizat în perioada anilor 1982-1983, pentru aniversarea a "*2050 ani de la creearea statului dac centralizat și independent.*" Cu ocazia acestei aniversări, au fost emise o serie de monede, cuprinzând patru nominaluri și anume: două emisiuni din argint a 50 și 100 lei și două de aur a 500 și 1000 lei. Monedele au fost bătute și distribuite pe piața internațională numismatică de firma americană "Franklin Mint Corporation " din Pensylvania[4]. Potrivit prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr 344 din 30 nov. 1981, monedele urmau să fie vândute și pe piața internă, către persoanele fizice sau juridice care dețineau în mod legal valută. Toate cheltuielile ocazionate de baterea monedelor - materie primă, execuție tehnică și reclama comercială - au fost suportate de firma "Franklin Mint", urmând ca partea română să încaseze doar drepturi de "royalty" în valută, (parte de preț ce revine aceluia care a dat firmei emitente dreptul de a executa și a vinde conform contractului, monedele în cauză), precum și un număr de monede din metale prețioase din fiecare emisiune și cupiură. Datorită prețurilor ridicate în valută, în țară nu s-au putut vinde monede din această emisiune aniversativă.

Reînodând tradiția emisiunilor de monede și medalii, Banca Națională a României, ca unică instituție autorizată, potrivit Legii nr 34/1990 să emită uionede cu putere circulatorie pe teritoriul României, a realizat și pus în circulație în anul 1995 primele monede din seria de 100 lei din argint și 10 lei metal comun. Întrucât aceste emisiuni monetare reprezintă o premieră a Băncii Naționale a României, după mai bine de 49 de ani, iar majoritatea populației nu este familiarizată cu acest gen de emisiuni numismatice, găsim necesar să facem o prezentare succintă a caracteristicilor tehnice a monedelor din seria de 100 lei din argint și 10 lei din metal comun.

Monedele din această serie se deosebesc de cele aflate în circulație prin faptul că au un grad superior de finisare a suprafețelor, prezintă o execuție artistică superioară și sunt difuzate într-un ambalaj special de metacrilat transparent care le protejează de eventualele zgârieturi sau de alte deteriorări. Primele monede cu valoarea nomială de 100 lei din argint și 10 lei din metal comun, puse în circulație la data de 15. XII. 1955, au fost emise cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea Organizației pentru Alimentație și Agricultură - F.A.O., aparținând Națiunilor Unite.

Moneda de argint cu valoarea nominală de 100 lei emisă cu acest prilej, într-un tiraj de 30.000 de exemplare, are următdarea descriere:

Pe avers - în mijlocul câmpului stema României, flancată de valoarea nominală "100" în stânga și denumirea " LEI" în dreapta. Înscripția "ROMANIA" este amplasată în partea de sus a

---

[1] Asupra emisiunilor monetare comemorative din metal prețios contemporane, vezi E. Oberländer-Târnoveanu, *Emiterea monedelor românești din metal prețios este oportună*, în *Economistul*, 733, 1996, p. 16.

[2] Asupra acestei monede, multă vreme considerată în mod greșit ca fiind o medalie, vezi, Gh. Buzdugan și Gh. Niculiță, *Medalii și plachete românești - Memoria metalului*, București, 1971, p. 34 și O. Iliescu, *Moneta-medalie emisă de Mihai Viteazul (1600). Identificarea exemplarelor originale*, în *SCN*, 10, 1993, (1996), pp. 143-154.

[3] Asupra emisiunilor monetare moderne românești din metal prețios, vezi G. Buzdugan, O. Luchian și C.C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977, p. 260-272, nr. 43-132.

[4] Vezi Chester L. Krause și Clifford Mishler, *Standard Catalogue of the World Coins*, ed. Colin R. Bruce II, Iola, 1985, p. 1544-1545, nr. 115, 113, 114 și 116.

https://biblioteca-digitala.ro

aversului, urmând circumferința monedei. Dedesubtul stemei figurează două ramuri de laur, între care se află imprimat anul emisiunii "1995."

Reversul monedei de 100 lei conține vederea în perspectivă a unei fețe de monedă, având la mijloc un spic de grâu stilizat și inițialele "F.A.O." dispuse în triunghi. Sub spic se află inscripția "FIAT PANIS." Sub inscripție, în afara feței de monedă, în partea de jos a reversului sunt înscriși anii aniversari. "1945-1995".

Argint, titlul 925 ‰, forma rotundă, diametrul 37 mm, grosimea la chenar 2,6 mm, greutatea 27,70 gr, margine lisă.

Moneda din metal comun cu valoarea nominală de 10 lei a fost realizată în două variante, una cu finisare normală, destinată circulației monetare și cea de-a doua cu un grad superior de finisare, destinată circuitului numismatic. Pentru diferențiere, moneda destinată circuitului numismatic are inclusă pe avers litera "N" în rombul din dreapta. Monedele din metal comun, oțel placat cu nichel, cu valoarea de 10 lei au fost emise într-un tiraj de 100.000 de exemplare și au următoarea descriere:

Pe avers - la mijloc stema României, flancată de două ramuri de laur. Inscripția "ROMANIA" este amplasată deasupra stemei, urmând circumferința monedei. Sub stemă este înscrisă valoarea nominală a monedei "10 LEI", dispusă pe un rând, iar sub aceasta anul emisiunii, "1995". În exteriorul celor două ramuri de laur se disting două romburi. Reversul pieselor de 10 lei este identic cu acela al monedelor de 100 de lei, schimbată fiind doar valoarea nominală.

Oțel placat cu nichel, formă rotundă, diametrul 23 mm, grosimea la chenar 1,6 mm, greutatea 4,65 gr., margine lisă.

Monedele prezentate în seturi, pot fi achiziționate de colecționarii numismați la ghișeele sucursalelor Băncii Naționale a României. Setul de monede aniversare F.A.O. este însoțit de un certificat de autenticitate în care sunt înscrise caracteristicile monedelor, în limbile română și engleză. Emisiunea aniversară F.A.O. a fost realizată de Regia Autonomă Monetăria Statului, care, cu toate că nu dispune de utilaje speciale pentru baterea unor astfel de monede, a reușit o emisiune cu caracteristici tehnice și artistice comparabile cu a altor monede în domeniu.

Gravorul acestei emisiuni, Vasile Gabor, a conceput mai multe machete ale monedelor F.A.O., proiectul definitiv fiind stabilit după omologarea unor probe monetare din bronz care reproduceau moneda de 100 lei din argint.

Tot în anul 1995, Banca Națională a României a realizat o medalie din argint, cu prilejul aniversării a 115 ani de la înființare[5]. Medalia, cu un grad superior de finisare, operă a gravorului Vasile Gabor, este realizată la Regia Autonomă Monetăria Statului și are următoarea descriere:

Pe avers- în centru, vederea în perspectivă a clădirii Băncii Naționale a României. Deasupra clădirii băncii se află amplasată o eșarfă, în care sunt înscriși anii aniversari "1880 - 1995", iar dedesubt, două ramuri de laur, așezate oblic. Totul înconjurat de două chenare, unul interior continuu și altul exterior perlat, urmând circumferința medaliei. Între cele două chenare este înscrisă cu majuscule inscripția "BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI - BUCUREȘTI".

Pe revers - în centru sigla stilizată a Băncii Naționale a României încadrată de jur împrejurul circumferinței medaliei de inscripția "A 115-A ANIVERSARE A BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI", realizată cu majuscule. Totul înconjurat de două chenare, unul interior continuu și altul exterior perlat, urmând circumferința medaliei. Între cele două chenare este înscrisă cu majuscule inscripția "BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI - BUCUREȘTI".

Argint, titlul de 916 ‰, formă rotundă diametrul 38,6 mm, grosimea la chenar 3 mm, greutatea 27,00 gr., margine lisă.

În anul 1996 Banca Națională a Romănieia pus în circuitul numismatic două emisiuni monetare din seria de 100 lei și 10 lei, dedicate celor două mari evenimente sportive ale anului, Campionatul european de fotbal Marea Britanie 1996 și Jocurile Olimpice, Atlanta, 1996.

Monedele **"EURO 96"**

Piesele de 100 lei:

Pe avers - în partea superioară o scenă simbolizând jocul de fotbal, cu o minge într-un grup de jucători, iar în partea inferioară a monedei, textul "EURO - 1996". În partea superioară a câmpului, urmărind circumferința monedei, cu majuscule, inscripția "CAMPIONATUL EUROPEAN DE FOTBAL - ANGLIA."

Pe revers - la mijloc stema României, flancată de valoarea nominală "100" în stânga și denumirea "LEI" în dreapta. Inscripția "ROMÂNIA" este amplasată în partea de sus a câmpului,

[5] În 1910 s-au bătut medalia și placheta celei de a treizecea aniversare a Băncii Naționale și celei de a 75-a aniversări a lui Eugenia Carada, întemeiatorul și primul guvernator al acestei instituții.

https://biblioteca-digitala.ro

urmând circumferința monedei. Dedesubtul stemei figurează două ramuri de lauri între care se află imprimat anul emisiunii "1996".

Argint, titlul 925 ‰, formă rotundă diametrul 37 mm, grosime la chenar 2,6 mm, greutatea 27,00 gr., margine lisă.

Piesele de 10 lei au aceeași iconografie atât pe avers cât și pe revers.

Oțel placat cu nichel, formă rotundă, diametrul 23 mm, grosimea la chenar 1,6 mm, greutatea 4,65 gr., margine lisă.

Monedele **"ATLANTA 1996"**

Emisiunea constă în 6 seturi de 100 și 10 lei. Iconografia monedelor de 100 lei este comună cu a celor de 10 lei:

Pe avers - la mijloc stema României, flancată de valoarea nominală "100/10" în stânga și denumirea "LEI" în dreapta. Inscripția "ROMÂNIA" este amplasată în partea de sus a câmpului, urmând circumferința monedei. Dedesubtul stemei figurează două ramuri de laur între care se află imprimat anul emisiunii "1996".

Reversul celor 6 seturi este diferit.

Setul I **CENTENARUL JOCURILOR OLIMPICE 1896-1996**

Fața monedei este împărțită în patru câmpuri: 1. flacăra olimpică deasupra cu inscripția "1996 ATLANTA JOCURILE OLIMPICE"; 2. sportiv încununat de o zeiță, cu cunună de lauri; în fundal templu; 3. între două ramuri de laur, alergător rupând panglica de final a unei curse; 4. inscripția "CENTENARUL JOCURILOR OLIMPICE moderne 1896-1996". Sus, pe centru, cercurile olimpice deasupra cu tricolorul și "ROMÂNIA".

Setul 2 - **SURFING**

Un sportiv ce practică surfing; în dreapta flacăra olimpică, în stânga alt sportiv de surfing, în fundal, o pasăre stilizată. Sus, urmând circumferința monedei, textul "ATLANTA U. S. A. XXVI OLYMPIAD 1996".

Setul 3 - **CANOTAJ**

În centru o barcă de canotaj cu un echipaj, dedesubt flacăra olimpică, deasupra, urmând circumferința monedei, textul "1996 GAMES ATLANTA U.S.A."; în partea de jos, urmând circumferința monedei, textul "XXVI OLYMPIAD".

Setul 4 - **ÎNOT**

Un sportiv care practică înotul; sus, flacăra olimpică, deasupra, urmând circumferința monedei, textul "1996 GAMES ATLANTA U.S.A."; în partea de jos textul "XXVI OLYMPIAD".

Setul 5 - **IAHTING**

În centru, sportivi conducând un catamaran, în stânga flacăra olimpică, în dreapta, stilizat, două păsări, sus urmând circumferința monedei, textul "ATLANTA U.S.A. XXVI OLYMPIAD 1996".

Setul 6 - CANOE

Doi sportivi într-un canoe; în partea de jos, flacăra olimpică și textul "XXVI OLYMPIAD", în partea de sus, urmând circumferința monedei, textul "1996 GAMES ATLANTA U.S.A."

Caracteristicile acestor emisiuni sunt comune.

Monedele de 100 lei:

Argint, titlul 925 ‰ formă rotundă, diametrul 37 mm, grosime la chenar 2,6 mm, greutatea 27,00 gr, margine lisă.

Moneda de 10 lei:

Oțel placat cu nichel, formă rotundă, diametrul 23 mm, grosimea la chenar 1,6 mm, greutatea 4,65 gr, margine lisă.

Monedele celor două emisiuni cu tematică sportivă "Campionatul european de fotbal Anglia 1996" și "Jocurile Olimpice Atlanta 1996" sunt opera gravorului Vasile Gabor și sunt realizate la Regia Autonomă Monetăria Statului, într-un tiraj limitat. Seturile emisiunilor "EURO-96" și "ATLANTA-96" sunt însoțite de un certificat de garanție în limbile română și engleză, în care sunt prezentate caracteristicile tehnice ale monedelor.

O variantă a monedei de 10 lei din metal comun dedicată "Campionatului european de fotbal Anglia 1996", care reprezenta reversul monedei de 10 lei F.A.O., a fost respinsă la omologare, în final fiind preferat aversul actual al monedei de 10 lei "EURO-96".

Menționăm că Regia Autonomă Monetăria Statului a făcut pe parcursul anilor 1995-1996 progrese notabile în producerea noilor emisiuni de monede și medalii, reușind să treacă de la tehnica de batere cu un grad superior de finisare, folosită pentru monedele aniversare F.A.O. și medalia "115 ani de la înființarea Băncii Naționale a României", la tehnica "like proof", folosită în realizarea monedelor "EURO-96" și "ATLANTA-96".

https://biblioteca-digitala.ro

Interesul manifestat de colecționarii numismați din țară și străinătate pentru achiziționarea noilor monede și medalii ale Băncii Naționale a României, conduce la ideea continuării seriilor de emisiuni monetare comemorative și jubiliare românești.

NEW COINS AND MEDALS ISSUED BY NATIONAL BANK OF ROMANIA

Abstract

Romania has quite a long tradition concerning the issuing of precious metal coins. So, betwen 1867 (the establishing of the modern monetary system union of Romania) and 1995 there were struck 22 monetary issues of gold and 60 of silver with different denomination, weighting 14,3 tons of pure gold and 1344,4 tons of pure silver.

The last jubilee coins issued in gold and silver were from 1982-1983 for the anniversary of "2500 years from the establishment of the centralized and independent Dacian State". They are jubilee gold coins of 500 and 1000 lei and jubilee silver coins of 50 and 100 lei, struck and distributed on the international market by the American company Franklin Mint Corporation" from Pensylvannia, that supported the charges of the issue. The Romanian part was to get the "royalty" rights in hard currency.

In 1995 the National Bank of Romania issued for the domestic market jubilee silver coins of 100 lei and nickel-cladded steel coins of 10 lei, for the first time after 49 years breack.

They were put into currency at December the 1995 on the occasion of the 50th anniversary from the foundation of FAO. There were issued 30,000 pieces of 100 lei of silver and 100,000 pieces 10 lei of nickel-cladded steel.

The FAO issue was struck at the National Mint of Bucharest, using the dies desighet and engraved by Vasile Gabor.

In 1995 the National Bank of Romania also struck a silver medal on the 115 years anniversary of the National Bank. It was also designet by Vasile Gabor at the National Mint of Bucharest.

In 1996 the National Bank of Romania issued two sets of jubilee coins: 100 and 10 lei dedicated to the European Football Championship - England, 1996 and to the Olympic Games-Atlanta 1996. The last issue consists in six coins of 100 lei in silver and 10 lei in nickel-cladded steel: 1. Centennary of the Modern Olympic Games - 1896-1996. 2. Surfing. 3. Rowin. 4. Swimming. 5. Yachting. 6. Canoe. The dies engraver was V. Gabor. The coins were struck at the National Mint in Bucharest.

https://biblioteca-digitala.ro

1

2

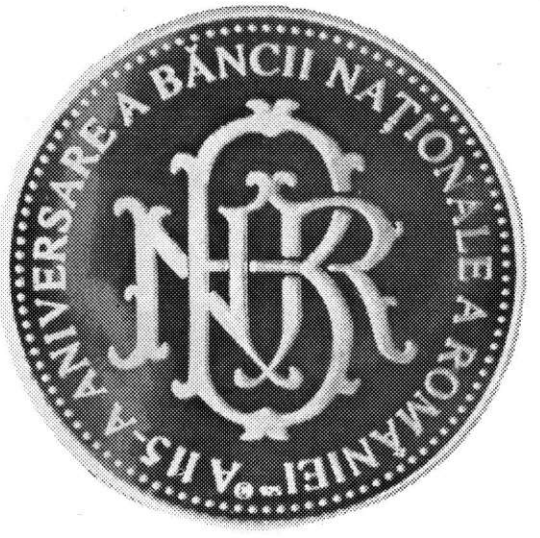

3

Noile monede și medalii ale B.N.R.

https://biblioteca-digitala.ro

4

5

6

Noile monede şi medalii ale B.N.R.

https://biblioteca-digitala.ro

7

8

9

Noile monede şi medalii ale B.N.R.

https://biblioteca-digitala.ro